
Către,
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

La ds.620/1/2024

Subscrisa, Asociația Declic, cu sediul situat în Cluj-Napoca, înaintăm prezentul,

AMICUS CURIAE

Prin care vă prezentăm opinia noastră, ca membrii a societății civile, cu privire la problema de drept supusă dezlegării, cu solicitarea de a fi avută în vedere la pronunțarea soluției din prezentul dosar.

În fapt, prin încheierea din 16 februarie 2024, Curtea de apel Brașov a sesizat Înalta Curtea de Casație și Justiție, în temeiul art.475 din Codul de procedură penală, să pronunțe

o hotărâre pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

"În cazul infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența substanțelor psihoactive, prevăzută de art.336 alin.2 din Codul penal, pentru realizarea cerinței esențiale preexistente ca inculpatul să se fi aflat sub influența unor substanțe psihoactive este suficient să se constate prezența în probele biologice a substanței psihoactive, indiferent de concentrația acesteia, influența asupra capacității de a conduce fiind prezumată absolut ori dacă această prezumție este una relativă, putând fi combătută prin mijloace de probă științifice, potrivit cărora, în ciuda prezenței substanțelor psihoactive într-o concentrație minimală, persoana nu se află sub influența substanțelor psihoactive, cu afectarea capacității de a conduce autovehicule pe drumurile publice?"

Dezlegarea dată problemei de față va produce consecințe din perspectiva previzibilității conținutului art. 336 alin. 2 din Codul penal, în așa fel încât cetățenii să aibă posibilitatea să cunoască trăsăturile comportamentului interzis pentru a-și putea exercita voința liberă în contextul dreptului penal. Problematika condusului de vehicule sub influența substanțelor psihoactive a generat abordări divergente la nivel jurisprudențial și cu atât mai mult în rândul justițiarilor, în lipsa cunoștințelor de specialitate în materie de toxicologie. De aceea, apreciem că se impun a fi luate în considerare argumentele înaintate.

În primul rând, interpretarea textului de lege trebuie să aibă în vedere faptul că existența unor substanțe psihoactive în corpul conducătorului de vehicule poate fi

---

rezultatul administrării unor medicamente prescrise pentru afecțiuni ușoare, sau autoadministrate, acestea neavând regim special de prescriere. De exemplu variante ale medicamentelor care conțin paracetamol și ibuprofen (Bioflu, Ibusinus) pot conține **Pseudoefedrină**, substanță aflată pe tabelul nr.4 la anexa legii nr.143/2000 sau **Codeină**, substanță aflată pe tabelul nr.1 la anexa legii nr.143/2000. De asemenea, unele suplimente alimentare cum sunt cele din cânepă și uleiul de canabis, conțin reziduri de Cannabis, drog de risc înscris pe tabelul nr.3 la aceeași lege 143/2000. Dealtfel, aceste medicamente au dat rezultate pozitive la testele rapide efectuate de Poliția Rutieră cu consecința deschiderii unor dosare penale și a încălcării inutile a sistemului de justiție.

Sub acest aspect, trebuie reținut că aceste medicamente au fost concepute tocmai în considerarea faptului că, prin dozajul foarte mic de substanțe psihoactive nu există o influențare a capacităților și reacțiilor conducătorului de vehicule, iar dacă există aceasta este extrem de limitată și exclusiv pe durata de acțiune menționată în autorizațiile de punere pe piață (4-6-8 ore) dar care este semnificativ mai mică decât durata de punere în evidență a substanței în organism, care poate depăși 48 de ore.

Așadar, interpretarea textului de lege în sensul că simpla existență a substanței psihoactive în corpul conducătorului de vehicule ar realiza condițiile elementului material al infracțiunii, ar determina o sarcină excesivă în rândul justițiabililor care ar fi nevoiți ca, prealabil administrării oricărui tratament medical, să analizeze dacă medicamentul respectiv conține substanțe active care se regăsesc în lista substanțelor considerate drog, a substanțelor având efect psihoactiv, sau a substanțelor susceptibile de a avea efecte psihoactive. Apare ca imposibil pentru justițiabili să realizeze această analiză, cu atât mai mult cu cât unele din medicamentele la care am făcut referire se pot administra fără prescripția medicului, fiind utilizate pentru afecțiuni ușoare, așa cum am precizat anterior.

În al doilea rând se poate observa distincția pe care legiuitorul a dorit să o realizeze la nivel conceptual între fapta materială de a conduce un vehicul *sub influența alcoolului*, respectiv cea de a conduce *sub influența substanțelor psihoactive*. În cazul celei dintâi, indiferent de îmbibația de alcool existentă în sânge, fapta este sancționată, dar utilizarea pragului valoric are rolul de a delimita **gradul de atingere adus valorii sociale**, fapta reprezentând contravenție în cazul unei îmbibații de sub 0.8 g/l alcool pur în sânge, respectiv infracțiune în cazul unei îmbibații ce trece de acest prag (**prezumându-se absolut că gradul de alterare al capacității de a conduce este mult mai ridicat în cazul unei concentrații care trece de pragul valoric**). În ceea ce privește fapta de a conduce *sub influența substanțelor psihoactive*, legiuitorul a evitat să legifereze un prag valoric standard, dată fiind plaja largă de substanțe cu caracter psihoactiv care pot fi depistate, motiv pentru care a ales să utilizeze abordarea de tip impairment: fapta nu constituie infracțiune decât în măsura în care capacitatea de a conduce a fost influențată în concret. O astfel de interpretare a textului este compatibilă în special cu **principiul caracterului subsidiar al dreptului penal**, potrivit căruia sancțiunile penale, având puternice efecte asupra drepturilor fundamentale ale omului, trebuie să fie aplicate ca *ultima ratio*.

Această distincție conduce la concluzia că **intenția legiuitorului nu a fost să incrimineze pericolul dat de consum, ci de conducerea într-o stare fiziologică schimbată.**

De asemenea, interpretarea teleologică a textului duce la concluzia că, în ipoteza în care legiuitorul ar fi dorit să creeze o prezumție absolută a influențării capacităților psihice pornind de la simpla existență a substanțelor în organism, s-ar fi impus construirea elementului material din structura laturii obiective de o manieră precum: “fapta persoanei care, *după consumul de substanțe psihoactive*, conduce un vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere”. Însă această abordare de tip **toleranță zero** nu se regăsește în cuprinsul textului de lege.

În același sens este și argumentul ce vizează regimul legal al consumului de alcool și/sau substanțe psihoactive, în ambele ipoteze consumul nefiind incriminat *per se*, ci rigorile privind siguranța traficului rutier fiind cele care impun sancționarea activității de a conduce vehicule într-o stare fiziologică schimbată. Aceasta este rațiunea pentru care legiuitorul a considerat că se impune protecția mai ridicată conferită de dreptul penal ca *ultima ratio* numai în cazul conducerii de vehicule după consumul de alcool peste o **limită ce produce modificări fiziologice semnificative** în starea conducătorului (sub acea limită, fpta constituind contravenție), logica trebuind să fie similară și în cazul substanțelor psihoactive.

Pe de altă parte, se impune observația că sancționarea penală a existenței unor substanțe psihoactive în corpul conducătorului de vehicule, în absența capacității acestora de a genera efecte psihoactive (pe fondul unor concentrații foarte reduse) sau în absența efectelor manifeste ale substanței (substanța fiind uneori detectată în organism la mult timp după dispariția unor astfel de efecte) ar echivala, de fapt, cu sancționarea penală a **consumului** de substanțe psihoactive, și nu a conducerii sub influența acestora, abordare ce contravine inclusiv cadrului legislativ consacrat în materia infracțiunilor privind regimul drogurilor, în cuprinsul cărora, așa cum bine știm, **simplul consum nu este incriminat.**

Ca atare, situația premisă a infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența substanțelor psihoactive constă în preexistența unor stări, situații, condiții în care se află subiectul activ, ce determină influențarea/afectarea poziției psihice și fizice a unei persoane care conduce un vehicul pe drumurile publice.

Așa cum reiese și din opinia Consiliului Superior de Medicină Legală, comunicată public și atașată prezentului, la solicitările organelor judiciare de realizare a unor expertize de evaluare a influențării capacităților de a șofa, datorită prezenței substanțelor psihoactive, se poate oferi un răspuns numai ulterior efectuării unor examene toxicologice complete de laborator, acestea presupunând atât evaluarea cantitativă a substanței, cât și a metaboliților acestora. O astfel de solicitare presupune proceduri complexe luând în considerare repere precum istoricul medical al persoanei în cauză, simptomatologia acesteia, și nu simpla prezență a unor substanțe cunoscute ca având generic caracter

---

psohoactiv, dat fiind faptul că orice substanță chimică produce efecte asupra organismului atunci când este administrată într-o anumită cantitate, peste doza recomandată.

De asemenea, aducem în vedere un alt aspect relevant din cuprinsul opiniei formulate de CSML, potrivit căruia existența unei influențe asupra subiectului nu poate fi corelată în mod rigid nici măcar cu manifestările neuro-psihice, motorii, senzitivo-senzoriale sau vegetative ale acestuia, întrucât **“nu există dovezi științifice, statistice valide, universal aplicabile, ca să se poată trasa o corelație imuabilă între o anumită concentrație a unei substanțe în organism și “impairment” - afectare, cu precizarea că valori peste anumite limite generează efecte clinic manifeste la marea majoritate a subiecților”, și, apreciem noi, cu precizarea că sub anumite valori niciun subiect nu va prezenta vreo manifestare.**

Această abordare este în concordanță cu recomandările Centrului European de Monitorizare a Drogurilor și a Dependenței de Droguri, stabilite prin intermediul proiectului DRUID din anul 2011, în cuprinsul căruia se prevede că, în măsura în care statele membre înclină înspre abordarea de tip *impairment* (influența substanțelor psihoactive asupra aptitudinilor psihomotorii), este obligatorie demonstrarea afectării în concret a capacității de a conduce, nefiind suficientă simpla cuantificare rigidă a cantității de substanță din organism.

În ciuda faptului că dreptul penal beneficiază de autonomie conceptuală, termenii din construcția elementului material al infracțiunilor nu pot contrazice o interpretare logică, uzuală, pe care orice justițiabil ar avea-o în vedere în momentul în care ar fi chemat să își aprecieze propria conduită. Din punct de vedere logic, existența în sine a unei substanțe nu echivalează cu existența obiectivă a stării de influență, iar din punct de vedere medical, potrivit opiniei CSML indicate anterior, *“o persoană se află sub influența unei substanțe atunci când, ca urmare a consumului unei substanțe, capacitățile sale fizice sau psihice sunt afectate, cu reducerea abilităților sale de a gândi și reacționa normal, cu prudența și diligența necesare”*.

În ceea ce privește Decizia nr. 365/RC/2020 a ICCJ, invocată și de către Ministerul Public în concluziile sale, unde instanța supremă a statuat că *“o persoană se află sub influența substanțelor psihoactive, în sensul dispozițiilor art. 336 alin. (2) C. pen., ori de câte ori în organismul său au fost introduse - prin ingerare, injectare, inhalare, fumat sau prin orice alt mod - substanțe susceptibile să producă efecte psihoactive, fiind irelevantă, sub acest aspect, cantitatea de substanță consumată sau depistată în probele biologice ale făptuitorului”*, apreciem că o astfel de abordare este atât contrară principiilor anterior menționate, cât și dăunătoare din perspectiva principiilor fundamentale de efectuare a expertizelor medico-legale.

De asemenea, deși legiuitorul prezumă că orice substanță psihoactivă introdusă în organism generează modificări ale sistemului nervos central și ale funcțiilor cognitive, această prezumție nu este una absolută, ca în cazul infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența alcoolului unde există un prag de peste 0,8 g/l alcool pur în sânge, ci este una relativă tocmai pentru că, din punct de vedere obiectiv, legiuitorul nu poate

---

stabili un prag peste care este incriminată fapta. Prezumția fiind relativă ea poate fi răsturnată cu proba contrară, și anume expertiza medico-legală, singura în măsură să stabilească existența influenței asupra capacității de a conduce vehicule.

În al treilea rând, opinia Curții Constituționale statuată prin Decizia nr. 138 din 14 martie 2017, potrivit căreia *“pentru constatarea consumului de substanțe psihoactive, ca și cerință esențială specifică acestei infracțiuni, este necesară analiza de laborator, care trebuie să stabilească existența acestor substanțe în corpul conducătorului vehiculului. (...) având în vedere sfera largă a produselor susceptibile a avea efecte psihoactive, așa cum reiese aceasta din legislația special mai sus menționată, legiuitorul nu poate prevedea un nivel minim al concentrației de substanțe psihoactive ca și cerință esențială cu privire la elementul material al infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența substantelor psihoactive (...) legiuitorul a înțeles să incrimineze fapta în orice situație de conducere a unui vehicul ulterior consumului unor substanțe psihoactive (...)”*, a fost exprimată în contextul unei solicitări de analiză a constituționalității textului de lege prin raportare la inexistența unui prag minim de substanță activă, așa cum se prevede în cazul consumului de alcool.

Bunăoară, Curtea Constituțională nu a fost sesizată să se pronunțe asupra interpretării termenului *sub influența substanțelor psihoactive* din perspectiva probatorie, ci doar asupra constituționalității textului de lege în lipsa menționării unor concentrații minime, aspect față de care s-a pronunțat în sensul că legiuitorul nu poate să prevadă un prag minim al concentrației de substanțe psihoactive având în vedere sfera largă de substanțe psihoactive.

Prin această decizie **Curtea nu a înlăturat necesitatea probării influenței** printr-un raport de expertiză, ba dimpotrivă, se face o distincție între termenul *consum* și termenul *influență* când se raportează la elementul material al infracțiunii, aspect analizat la pct.18 din Decizie: *“obiectul juridic special al infracțiunii prevăzute de dispozițiile art.336 alin.(2) din Codul penal este reprezentat de relațiile sociale referitoare la protecția siguranței circulației pe drumurile publice, relații sociale a căror existență normală este condiționată de interzicerea conducerii vehiculelor sub influența substanțelor psihoactive.”*

De asemenea, se poate observa că se subliniază interdicția conducerii de vehicule sub influența substanțelor psihoactive, pericolul fiind dat nu de consumul anterior, ci de conducerea într-o stare fiziologică schimbată, aspect evidențiat la pct.19 din Decizie: *“Așadar, situația premisă a infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența substanțelor psihoactive constă în preexistența unor stări, situații, condiții în care se află subiectul activ și în existența unor norme juridice care reglementează poziția psihică și fizică a unei persoane care conduce un vehicul pe drumurile publice.”*

Așadar, analiza Curții din cuprinsul acestei decizii s-a limitat la aspectele ce vizează necesitatea stabilirii unui prag minim legal și situația premisă pentru existența infracțiunii, respectiv să se fi consumat substanțe psihoactive, însă Curtea nu analizează și nu se pronunță asupra interpretării termenului *influență* și nici asupra necesității probării influenței asupra capacității de a conduce vehicule.

Pe de altă parte, trebuie reținut că sancționarea penală a existenței unor substanțe psihoactive în corpul conducătorului de vehicule ar echivala cu sancționarea penală a **consumului** de substanțe psihoactive, și nu a conducerii sub influența acestora, abordare ce contravine inclusiv cadrului legislativ consacrat în materia infracțiunilor privind regimul drogurilor, în cuprinsul cărora, așa cum bine știm, **simplul consum nu este incriminat**.

În al patrulea rând, în sistemul medico-legal toxicologic nu au fost transpuse până în prezent recomandările cvasiprezente în manualele de toxicologie, privind comunicarea limitelor blank (LoB), limitele de detecție (LoD) și limitele de cuantificare (LoQ). În ceea ce privește limitele blank, acestea reprezintă pragul minim la care o substanță poate fi cuantificată cu un nivel acceptabil de precizie și exactitate, asigurându-se faptul că metodele analitice utilizate sunt suficient de sensibile și specifice pentru a detecta și măsura substanțe toxice la **niveluri relevante din punct de vedere toxicologic**. Lipsa utilizării acestor repere în cadrul expertizelor medico-legale are drept consecință atragerea în sfera dreptului penal a conducerii vehiculelor în prezența unor cantități infime de substanță, adesea fără relevanță din perspectiva funcționării aptitudinilor psihomotorii.

Aceste lipsuri la nivelul metodelor de expertizare, coroborate cu caracterul neunitar al probațiunii toxicologice din cauza solicitărilor divergente înaintate de organele judiciare (de la solicitarea simplei confirmări exclusiv a caracterului psihoactiv al unei substanțe depistate în probele biologice, până la solicitări de reale *calcul retroactive* sau de analize nuanțate vizând și toleranța subiectului), practica judiciară se îndepărtează tot mai mult de **spiritul legii**, neluând în considerare faptul că simpla determinare calitativă (a tipului concret de substanță, fără luarea în considerare a concentrațiilor reale din acel moment și implicit a aptitudinii acestora de a genera efecte în măsura în care sunt foarte reduse) nu poate prezenta automat relevanță toxicologică.

Concluzionând, față de toate motivele anterior expuse, solicităm să dispuneți admiterea sesizării, iar problema de drept să primească următoarea dezlegare:

“În cazul infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența substanțelor psihoactive, prev. la art.336 alin.2 Cod penal, pentru realizarea cerinței esențiale ca inculpatul să se fi aflat sub influența unor substanțe psihoactive, este necesară constatarea existenței influențării efective a capacității de a conduce, simpla prezență a substanței psihoactive în probele biologice fiind insuficientă pentru realizarea elementului material al infracțiunii”

Cu deosebită stimă,
Asociația Declic,
prin
Cabinet de avocat Decean Toni
av. Toni Decean